

Psalm 66 (Lxx 65)

LXX	From the Greek	iuxta Hebraeos	MT
65:1 Εἰς τὸ τέλος· ᾠδὴ ψαλμοῦ· [ἀναστάσεως.] Ἀλαλάξατε τῷ θεῷ, πάσα ἡ γῆ,	65:1 in finem canticum psalmi (-us K.; ^ p. c. S.; ^ psalmus David c. I) resurrectionis (>3 psalmus David > HW) iubilate Deo omnis terra	65:1 victori canticum psalmi iubilate (-et CL) Deo omnis terra	66:1 לְמִנְצֵחַ שִׁיר מְזֻמָּר הֲרִיעוּ לְאֱלֹהִים כָּל־הָאָרֶץ:
65:2 ψάλατε δὴ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ, δοῦτε δόξαν αἰνέσει αὐτοῦ.	65:2 psalmum dicite nomini eius date gloriam laudi eius	65:2 cantate gloriam nomini eius date gloriam laudi eius	66:2 זָמְרוּ כְבוֹד־שִׁמּוֹ שִׁימוּ כְבוֹד תְּהִלָּתוֹ:
65:3 εἶπατε τῷ θεῷ Ὡς φοβερὰ τὰ ἔργα σου· ἐν τῷ πλήθει τῆς δυνάμεώς σου ψεύσσονται σε οἱ ἐχθροί σου·	65:3 dicite Deo quam terribilia sunt opera tua Domine in multitudine virtutis tuae mentientur tibi inimici tui	65:3 dicite Deo quam terribile opus tuum in multitudine fortitudinis tuae mentientur tibi inimici tui	66:3 אָמְרוּ לְאֱלֹהִים מֵה־נִּוְרָא מַעֲשֵׂיךָ בְּרַב עֲזֹךָ יִכְחֹשׁוּ־לְךָ אִיְבֹיֶיךָ:
65:4 πάσα ἡ γῆ προσκυνησάτωσάν σοι καὶ ψαλάτωσάν σοι, ψαλάτωσαν τῷ ὀνόματί σου. διάψαλμα.	65:4 omnis terra adorent (-et RWSK\$F&!c) te et psallant (-at RWSK\$F&!c) tibi psalmum dicant (-at RWSK\$F&!c) nomini tuo diapsalma (> IW!c)	65:4 omnis terra adoret te et cantet (canet FSS&AK\$Q&SL; canat !h.) tibi cantet (canet FSS&AK) nomini tuo semper (diapsalma I.)	66:4 כָּל־הָאָרֶץ יִשְׁתַּחֲוּוּ לָךְ וַיִּזְמְרוּ־לָךְ יִזְמְרוּ שִׁמְךָ סִלָּה:
65:5 δεῦτε καὶ ἴδετε τὰ ἔργα τοῦ θεοῦ· φοβερός ἐν βουλαῖς ὑπὲρ τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων,	65:5 venite et videte opera Dei terribilis in consiliis super filios hominum	65:5 venite et videte opera Dei terribilia consilia super filiis hominum	66:5 לָכוּ וַיִּרְאוּ מַפְעָלוֹת אֱלֹהִים נִוְרָא עֲלִילָה עַל־בְּנֵי אָדָם:

Ps 66, 1 לְאֱלֹהִים cf 2,2^b • 2 שִׁימוּ S [versio Syriaca] zmrw = זָמְרוּ; ins [insere(ndum) etc; inserit, -unt etc] לו • 1 כְּבוֹד cf S T [Targum secundum Sperber] • 3 יִכְחֹשׁוּ 1 יִכְּ cf S • 4 לָךְ 1 לָךְ • 5 עֲלִילָה 2 Mss עלילות cf S θ' [Theodotion] (ἐν βουλαῖς) σ' [Symmachus] Psalterium iuxta Hebraeos] •

LXX	From the Greek	iuxta Hebraeos	MT
65:6 μεταστρέφων τὴν θάλασσαν εἰς ξηράν, ἐν ποταμῷ διελεύσονται ποδί. ἐκεῖ εὐφρανθησόμεθα ἐπ' αὐτῷ,	65:6 qui convertit mare in aridam in flumine pertransibunt pede ibi laetabimur in ipso	65:6 convertit (-et IAKS) mare in aridam in flumine pertransibunt pede ibi laetabimur in eo	66:6 הַפֶּךָ לָם לַיְבֹנָה בְּנֹהַר יַעֲבְרוּ בְּרַגְלֵם שָׁם נִשְׂמְחָה-בָּו:
65:7 τῷ δεσπόζοντι ἐν τῇ δυναστείᾳ αὐτοῦ τοῦ αἰῶνος· οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ἐπὶ τὰ ἔθνη ἐπιβλέπουσιν, οἱ παραπικραίνοντες μὴ ὑψούσθωσαν ἐν ἑαυτοῖς. διάγαλμα.	65:7 qui dominatur in virtute sua in aeternum (*in ae.; R) oculi eius super gentes respiciunt qui exasperant non exaltentur in semet ipsis diapsalma (> HIW!c)	65:7 qui dominatur in fortitudine sua (+ in IAK.; + a C\$Q&) saeculo oculi eius gentes aspiciunt qui increduli sunt non exaltentur in semet ipsis semper (diapsalma L)	66:7 מִנְשֵׁל בְּגְבוּרָתוֹ עוֹלָם עֵינָיו בַּגּוֹיִם תִּצְפִּינָה הַסּוֹרְרִים אֶל-יְרִימוֹ/יָרוּמוֹ לָמוֹ סֵלָה:
65:8 εὐλογεῖτε, ἔθνη, τὸν θεὸν ἡμῶν καὶ ἀκούσασθε τὴν φωνὴν τῆς αἰνέσεως αὐτοῦ,	65:8 benedicite gentes Deum nostrum et auditam facite vocem laudis eius	65:8 benedicite populi Deo nostro et auditam facite vocem laudis eius	66:8 בְּרָכוּ עַמִּים אֱלֹהֵינוּ וְהִשְׁמִיעוּ קוֹל תְּהִלָּתוֹ:
65:9 τοῦ θεμένου τὴν ψυχὴν μου εἰς ζῶην καὶ μὴ δόντος εἰς σάλον τοὺς πόδας μου.	65:9 qui posuit animam meam ad vitam et non dedit in commotionem (> -e F.; commutatione R.) pedes meos	65:9 qui posuit animam nostram in (ad IAK) vitam (-a F\$Q&L) et non dedit in commotione (-em \$\$&SL!h) pedes nostros	66:9 הַשָּׁם נִפְשָׁנוּ בְּחַיִּים וְלֹא-נָתַן לָמוֹט רַגְלֵנוּ:
65:10 ὅτι ἐδοκίμασας ἡμᾶς, ὁ θεός, ἐπύρωσας ἡμᾶς, ὡς πυροῦται τὸ ἀργύριον·	65:10 quoniam probasti nos Deus igne nos examinasti sicut examinatur argentum	65:10 probasti enim nos Deus igne nos conflasti sicut conflatur argentum	66:10 כִּי-בַחֲנֻתָנוּ אֱלֹהִים צָרְפָתָנוּ כְּצָרְף-כֶּסֶף:

6 הַפֶּךָ 6 • ὁ μεταστρέφων = הַפֶּךָ • 7 יְרִימוֹ mlt Mss ut Q [Qere], K [Ketib] יְרִימוֹ • לָמוֹ > nonn Mss [nonnulli i.e. 11–20 codices manuscripti] 8 אֱלֹהֵינוּ • 8 אֱלֹהֵינוּ mlt Mss 9 אֱלֹהִים • 9 נִפְשָׁנוּ mlt Mss נִפְשָׁנוּ, 6 suff 1 sg • לָמוֹט l לָמוֹט cf 121,3^a • רַגְלֵנוּ mlt Mss רַגְלֵנוּ, 6 suff 1 sg

LXX	From the Greek	iuxta Hebraeos	MT
65:11 εισήγαγες ἡμᾶς εἰς τὴν παγίδα, ἔθου θλίψεις ἐπὶ τὸν νῶτον ἡμῶν.	65:11 induxisti nos in laqueum posuisti tribulationes in dorso nostro	65:11 introduxisti nos in obsidione (-em R\$S&L!h) posuisti stridorem in dorso nostro	66:11 הִבְאִתָּנוּ בַּמְצוּדָה שְׁמֵת מוֹעֵקָה בְּמַתְנֵינוּ:
65:12 ἐπεβίβασας ἀνθρώπους ἐπὶ τὰς κεφαλὰς ἡμῶν, διήλθομεν διὰ πυρὸς καὶ ὕδατος, καὶ ἐξήγαγες ἡμᾶς εἰς ἀναψυχήν.	65:12 inposuisti homines super capita nostra transivimus per ignem et aquam et eduxisti nos in refrigerium	65:12 inposuisti homines super caput nostrum transivimus per ignem et aquam et eduxisti nos in refrigerium	66:12 הִרְכַּבְתָּ אֲנוֹשׁ לְרֵאשֵׁינוּ בָּאֵנוּ בְּאֵשׁ וּבַמַּיִם וַתּוֹצִיאֵנוּ לְרוּיָהּ:
65:13 εἰσελεύσομαι εἰς τὸν οἶκόν σου ἐν ὀλοκαυτώμασιν, ἀποδώσω σοι τὰς εὐχὰς μου,	65:13 introibo in domum tuam in holocaustis reddam tibi vota mea	65:13 ingrediar domum tuam in holocaustis reddam tibi vota mea	66:13 אָבּוֹא בֵּיתְךָ בְּעוֹלוֹת אֲשֶׁלֶם לְךָ נְדָרַי:
65:14 ἄς διέστειλεν τὰ χεῖλη μου καὶ ἐλάλησεν τὸ στόμα μου ἐν τῇ θλίψει μου·	65:14 quae distinxerunt labia mea et locutum est os meum in tribulatione mea	65:14 quae promiserunt tibi (> IAK\$Q&S!h) labia mea et locutum est os meum cum tribularer	66:14 אֲשֶׁר-פָּצוּ שְׂפָתַי וְדִבַּר-פִּי בַצָּר-לִי:
65:15 ὀλοκαυτώματα μεμυαλωμένα ἀνοίσω σοι μετὰ θυμιάματος καὶ κριῶν, ποιήσω σοι βόας μετὰ χιμάρων. διάψαλμα.	65:15 holocausta medullata offeram tibi cum incensu (-o RF!c) arietum offeram tibi boves cum hircis diapsalma (> RW!c)	65:15 holocausta medullata offeram tibi cum incensu (-o FC\$SQ&SL!h) arietum faciam boves cum hircis semper (> I)	66:15 עֹלוֹת מִחֲתִים אֶעֱלֶה-לְךָ עִם-קִטְרֹת אֵילִים אֶעֱשֶׂה בְּקָר עִם-עֲתוּדִים סִלָּה:

11 בַּמְצוּדָה ס' ἐντὸς πολιορκίας, Hier *in obsidionem* = בַּמְצוּר? • מוֹעֵקָה ט' θλίψεις, ט' *šwšlt* catenam, Hier *stridorem*; prp [propositum etc; proponit, -unt etc] מְצוּדָה vel מוֹצָקָה • 12 לְרֵאשֵׁינוּ mlt Mss ט' לְרֵאשֵׁינוּ • לְרוּיָהּ l לְרוּיָהּ cf ט' S ט' [Barthélemy: Ps 66,12 לְרוּיָהּ {B} מ // exeg: ט' ס' Hebr S ט' – NEB corrects with the ט' when it gives: “thou hast let men ride over our heads. | We went through fire and water, | but thou hast brought us out into liberty.” – [N]RSV conjectures “spacious place” instead of “saturation” when it gives: “*thou didst let men* (NRSV: you let people) ride over our heads; | we went through fire and through water; | yet *thou hast* (NRSV: you have) brought us *forth* (NRSV: out) to a spacious place.”] • 15 אֶעֱשֶׂה ins c [cum] pc Mss [pauci i.e. 3–10 codices manuscripti] ט' לָךְ •

LXX	From the Greek	iuxta Hebraeos	MT
65:16 δεῦτε ἀκούσατε καὶ διηγῆσομαι, πάντες οἱ φοβούμενοι τὸν θεόν, ὅσα ἐποίησεν τῇ ψυχῇ μου.	65:16 venite audite et narrabo omnes qui timetis Deum quanta fecit animae meae	65:16 venite (+ et RC) audite et narrabo omnes qui timetis Deum (Dominum FSS&) quanta fecerit animae meae	66:16 לְכוּ-שְׁמְעוּ וְאַסְפְּרָה כָּל-יִרְאַיִ אֱלֹהִים אֲשֶׁר עָשָׂה לְנַפְשִׁי:
65:17 πρὸς αὐτὸν τῷ στόματί μου ἐκέκραξα καὶ ὑψωσα ὑπὸ τὴν γλῶσσάν μου	65:17 ad ipsum ore meo clamavi et exaltavi (exultavi RWS) sub lingua mea	65:17 ipsum ore meo invocavi et exaltavi (exultavi RCSSQ&) in (> IAK.) lingua mea	66:17 אֲלִיוּ פִי-קָרָאתִי וְרוּמָם תַּחַת לְשׁוֹנִי:
65:18 Ἄδικίαν εἰ ἐθεώρουν ἐν καρδίᾳ μου, μὴ εἰσακουσάτω κύριος.	65:18 iniquitatem si aspexi in corde meo non exaudiat (-iet HIWSK\$F&!c; audiat F.) Dominus (Deus HI.)	65:18 iniquitatem si vidi in corde meo non exaudiat Dominus	66:18 אָוֹן אִם-רָאִיתִי בְּלִבִּי לֹא יִשְׁמַע אֲדַנִּי:
65:19 διὰ τοῦτο εἰσήκουσέν μου ὁ θεός, προσέσχεν τῇ φωνῇ τῆς δεήσεώς μου.	65:19 propterea exaudivit Deus (Dominus HIS.) (+ et WSK!c) adtendit voci deprecationis meae	65:19 ideo exaudivit Deus et a d t e n d i t v o c e m (- i C) deprecationis meae	66:19 אֲכֹן שָׁמַע אֱלֹהִים הִקְשִׁיב בְּקוֹל תַּפְּלָתִי:
65:20 εὐλογητὸς ὁ θεός, ὃς οὐκ ἀπέστησεν τὴν προσευχήν μου καὶ τὸ ἔλεος αὐτοῦ ἀπ' ἐμοῦ.	65:20 benedictus Deus qui non amovit orationem meam et misericordiam suam a me	65:20 benedictus Deus qui non abstulit orationem meam et misericordiam suam a me	66:20 בָּרוּךְ אֱלֹהִים אֲשֶׁר לֹא-הִסִּיר תַּפְּלָתִי וְחַסְדּוֹ מֵאִתִּי:

17 וְרוּמָם 6 (Hier) καὶ ὑψωσα cf S • תַּחַת Hier (S) in • 18 רָאִיתִי S 2 sg • יִשְׁמַע S tprwqjn = תוֹשִׁיעֲנִי • 20 אֲשֶׁר firt [fortasse] dl [dele(ndum)]
etc; delet, -ent etc] •